

"Nasıl zîhayatlar, vücutlarıyla bir Vâcibü'l-Vücudun vücuduna delâlet ediyorlar. Öyle de, o zîhayatlar, ölümleriyle bir Hayy-ı Bâkînin sermediyetine, vâhidiyetine şehadet ediyor." Bu paragrafın, Cenab-ı Hakk'ın sermediyeti açısından izahını yapar mısınız?

"Nasıl zîhayatlar, vücutlarıyla bir Vâcibü'l-Vücudun vücuduna delâlet ediyorlar. Öyle de, o zîhayatlar, ölümleriyle bir Hayy-ı Bâkînin sermediyetine, vâhidiyetine şehadet ediyorlar. Meselâ, yalnız birtek zîhayat olan zemin yüzü, intizâmâtıyla, ahvâliyle Sâniî gösterdiği gibi, öldüğü vakit, yani kış, beyaz kefeniyle, ölmüş o zemin yüzünü kapamasıyla, nazar-ı beşeri ondan çeviriyor. Veyahut, nazar, o giden bahar cenazesinin arkasından maziye gider, daha geniş bir manzarayı gösterir."

Bütün varlıklar gibi, canlıların da varlıkları mümkün grubuna girer. Mümkün, varlığı zâtından olmayıp, Allah'ın irade etmesiyle var olan, yine O'nun yok etmesiyle de vücud sahasından ayrılan demektir. Bunları yaratan, varlığı tattıran ve yok eden Allah'ın ise varlığı vacibdir. Yani varlığı zâtındandır, ezeli ve ebedidir, olmaması muhaldir.

Canlılar yaratılmış olmaları cihetiyle Hâlık isminin aynası oluyorlar ve ondan haber veriyorlar. Mülk olmaları cihetiyle Malik, rızıklanmaları cihetiyle Rezzâk ismine,..., ayna oluyorlar. Aynı şekilde, mümkün olmaları cihetiyle de "Vâcibü'l-Vücudun vücuduna delâlet ediyorlar."

Bu canlı varlıklar ölümü tadarak varlık sahasından silinmekle onları var eden ve zamanı geldiğinde de vazifeden terhis eden Allah'ın sermediyetine şehadet ederler.

Ezelî, evveli olmayan; ebedî, sonu olmayan; sermedî ise her iki vafada sahip olan yani hem ezeli hem ebedî olan demektir.

Üstad Hazretleri Mektubat'ında, bu hakikati güneş misâliyle çok parlak bir şekilde nazara verir. Güneşe mukabil olarak akan bir nehirde kabarcıkların parlayıp gitmelerinde o parlayan kabarcıkların güneşin varlığını gösterdiklerini, sönmeleriyle de güneşin devam ve bekasına delil olduğunu ders verir.

Üstad Hazretleri bir risalesinde vücudun nur, ademin zulmet olduğunu beyan ediyor.

Buna göre, yaratılan her varlık vücud nuruna kavuşmakla kendisini var eden Saniini gösterdiği gibi, varlık sahasından ayrılmasıyla da Saniinin devam ve bekasını ilan eder.

Üstadımız dersin devamında zemin yüzünün yazın şenlenmesine kışın ise bir nevi ölmekle karla kaplanmasına dikkat çekerek, bu gelip giden baharların Allah'ın ebedî ve sermedî olduğunu gösterdiğini beyan eder.